

Valsts prezidenta dzīvesbiedres Andras Levites uzruna Rīga TechGirls rīkotajā IT vēstnešu un mentoru programmas “TechMentors” atklāšanā

Publicēts: 03.06.2020.

[Andra Levite](#)

[Rīga TechGirls](#)

Liels paldies, ka jūs mani uzaicinājāt, un esiet sveicināti klātienē un neklātienē!

Esiet mīļi sveicinātas, mūsdienu celmlauzes!

Berta Pīpiņa (1882–1942) un Zīgrīds Meierovics (1887–1925), Amēlija Erharte (1897–1937) un Čārlzs Lindbergs (1902–1974), Katrīna Džonsone (1918–2020) un Verners fon Brauns (1912–1977), Marija Šimanska (1922–1995) un Vilhelms Ostvalds (1853–1932), Debora (1107 pr. Kr.–1067 pr. Kr.) un Zālamans (–931 pr. Kr.). Šajā salīdzinājumā minētie cilvēki ir darbojušies tajā pašā jomā – politikā, aviācijā, kosmosa tehnoloģijā, ķīmijā un tieslietās. Atšķirība ir tā, ka vīriešu dzimuma pārstāvji sabiedrībā ir plaši pazīstami, bet sieviešu dzimuma pārstāves ir jāmeklē zinātniskās publikācijās un grāmatās.

2015. gadā amerikāņu rakstniece Dženisa Kaplana apraksta zinātniskus eksperimentus, kur dalībniekiem lika nosaukt, kuru cilvēku viņi uzskata par ģēniju. Tika minēti: Galileo Galilejs, Leonardo da Vinči, Mocarts, Einšteins. Visi vīrieši. Pēc ilgās domāšanas daži atcerējās divkārtējo Nobela prēmijas laureāti Mariju Kirī. Turklāt katrs septītais aptaujātais vīrietis sevi pašu uzskatīja par ģēniju, bet neviena sieviete.

Prinstonas, Ņujorkas un Ilinoisas universitāšu zinātnieki pierādījuši, ja bērnudārza audzēkņiem rāda sieviešu un vīriešu fotogrāfijas un jautā, kurš no viņiem ir ļoti, ļoti gudrs, mazie bērni pārsvarā rādīs uz sava dzimuma attēlu. Taču, sākot ar skolas vecumu – ap sešiem gadiem, bērni izvēlēsies vīrieti. Te jau redzama sabiedrības priekšstatu ietekme.

Kā mēs realitāti uztveram, tas ir atkarīgs no daudziem individuāliem faktoriem, piemēram, no audzināšanas, izglītības, arī dzimuma, bet arī no ārējiem faktoriem kā dažādiem laikmetiem, filozofijām, valsts varām, mūsdienās arvien vairāk no reklāmām un sociālo mediju influenceriem (jeb ietekmeļiem), kuri apzināti konstruē viņu pasniegto realitāti.

Visstiprākais ierocis pret šādu manipulāciju joprojām ir laba izglītība un patstāvīga domāšana.

Ja šodien bērniem jautātu, kā izskatās IKT speciālists, viņi uzzīmētu vīrieti. Taču jūs, kuras jau strādājat šajā IKT nozarē, laužat šos stereotipus.

Tikai 1 % no nodarbinātām sievietēm Latvijā strādā IKT nozarē. Tas ir zemāk nekā citās Eiropas Savienības valstīs. Taču, kad cilvēces vēsturē sievietes sāka strādāt kā ārstes vai kā skolotājas, viņu īpatsvars minētajās nozarēs bija līdzīgi zems.

Potenciāls izaugsmei ir neierobežots.

Lai uzsāktu neparastu ceļu, ir nepieciešamas mentores, kuras spēj būt par pozitīvu piemēru. Pirms simt gadiem iepriekš minētās sievietes bija šie paraugi. Tagad jūs pārņemat šo lomu, lai mūsdienu meitenes uzdrošinātos jums sekot.

Priecāšos ar jums, ja jūs iedvesmosiet skolnieces un studentes mācīties IKT jomā. Tehnoloģiju joma piedāvā perspektīvu un labi apmaksātu darbu, bieži ar elastīgu darba vietu un darba laiku. Piedāvājums, kas atvieglo profesionālai sievietei izšķirties arī par ģimeni.

Jauni atklājumi parasti nāk kopā ar tik daudzsoļām iespējām, ka gribas aizmirst ēnas pusi.

Marija Kirī, kura nodarbojās ar radioaktīviem, ķīmiskiem elementiem, mira no radioaktīvo staru izraisītas slimības. Atomu skaldīšanas rezultāts bija gan elektrība, gan Hiroshima. Pasaules digitalizācija savieno zinātni attālās pasaules universitātēs un padara vienkāršo cilvēku caurskatāmu.

Audziniet jaunas speciālistes ar zinātnisku interesi, ar izteiktu atbildības sajūtu un ar empātiju *pretneekspertiem!* Paldies par jūsu darbu!

Tagad es īsumā pastāstīšu par iepriekš minētajām sievietēm, lai arī viņas parādās tādā pašā starmešu gaismā kā minētie vīriešu dzimuma kolēģi.

Berta Pīpiņa (Zigfrīdu Meierovicu visi zina, viņš bija pirmais Latvijas ārlietu ministrs) – latviete, valodas mācību speciāliste bērniem ar valodas traucējumiem, sieviešu tiesību aktiviste, politiķe. 1931. gadā kā pirmā un vienīgā sieviete bija ievēlēta 4. Saeimā. Viņa piedalījās *International Council of Women* darbā un tur tika ievēlēta par vicepriekšsēdētāju. 1927. gadā viņa uzrakstīja un izdeva grāmatu "Kā es runāju ar saviem bērniem par dzimumu dzīvi". Kā tolaik daudzas sievietes, kuras iestājās par sieviešu tiesībām, arī viņa piedzīvoja izsmiešanu, ja pretiniekam pietrūka saturisku pretargumentu. Pazīstams sauklis ir: "Pīpiņ Berta, mazliet ķerta." 1941. gadā padomju okupācijas vara viņu deportēja uz Sibīriju, tur viņa arī mira.

Amēlija Erharte pretstatā ar Čārlzu Lindbergu, kurš bija pazīstams lidotājs un kurš 1927. gadā pirmais pārlidoja Atlantijas okeānu. Amēlija Erharte to izdarīja piecus gadus vēlāk un viena pati pārlidoja Atlantijas okeānu. 1937. gadā viņa pazuda bez vēsts Klusajā okeānā, kad mēģināja aplidot apkārt pasaulei.

Verners fon Brauns pazīstams kā Nacionālās aeronautikas un kosmosa administrācijas (NASA) *tēvs*, bet Katrīna Džonsone, afroamerikāniete un matemātiķe, 1950. un 1960. gados strādāja NASA un palīdzēja droši aizsūtīt pirmo cilvēku uz Mēness un nodrošināt viņa atgriešanos. Interesanta filma ir "Hidden figures" par trim afroamerikānietēm zinātniecēm, tai skaitā viņu, kuras strādāja NASA.

Marija Šimanska pret Vilhelmu Ostvaldu – latvieti, kurš ieguva Nobela prēmiju 1909. gadā ķīmijā, viņam par godu ir pieminekļi pretī Latvijas Universitātei. Marija Šimanska nav tik pazīstama. Viņa ir poļu izcelsmes latviete, ķīmiķe. Otrā pasaules kara laikā piedalījās poļu pretestības kustībā, vācu okupācijas varas apcietināta un nosūtīta uz koncentrācijas nometni. Viņa ir viena no trim pirmajām sievietēm, kura Padomju Savienībā ieguva doktora grādu ķīmijā, vairāk nekā 450 zinātnisku publikāciju autore, Latvijas

Zinātņu akadēmijas goda biedre.

Debora un Zālamans, kuri dzīvoja vienā laikā, bet Zālamans ir daudz plašāk zināms. Debora bija vienīgā sieviete tiesnese, kura minēta Bībelē.

Jums vēl ir daudz darba priekšā, bet esmu pārliecināta, ka jūs tiksiet galā! Paldies!

<https://www.president.lv/lv/jaunums/valsts-prezidenta-dzivesbiedres-andras-levites-uzruna-riga-techgirls-rikotaja-it-vestnesu-un-mentoru-programmas-techmentors-atklasana>